

Organizácia vyučovania v odbornom výcviku

Obsahové členenie – vzory vyučovacích dní

Vypracovala:

**PaedDr. Janka Cibulová,
zástupkyňa riaditeľa**

Schválil:

**Mgr. Michal Rusko
riaditeľ**

**Banská Bystrica
4. septembra 2025**

OBSAH

Úvod.....	2
1 Odborný výcvik ako vyučovací predmet – ciele a úlohy.....	3
1.1 Charakteristika predmetu odborný výcvik.....	3
1.2 Špecifické znaky odborného výcviku.....	4
2 Základné pracovné operácie.....	6
2.1 Postup pri osvojovaní si pracovných zručností a návykov.....	7
2.2 Etapy osvojovania si pracovných zručností a návykov.....	8
2.3 Obsah odborného výcviku.....	9
3 Didaktické zásady v odbornom výcviku.....	10
4 Vyučovacie metódy v odbornom výcviku	12
5 Organizačné formy vyučovania v odbornom výcviku.....	14
5.1 Typy vyučovacích dní.....	16
5.2 Štruktúra a fázy vyučovacieho dňa.....	16
6 Metodické vzory vyučovacieho dňa.....	20

ÚVOD

Odborný výcvik má medzi ostatnými vyučovacími predmetmi v odborných učilištiach výnimočné postavenie, o čom svedčí jeho obsahové zameranie aj hodinová dotácia. Príprava mládeže na povolanie je jednou z najvýraznejších foriem výchovy a vzdelávania, v rámci ktorej sa aplikujú teoretické poznatky do praktickej činnosti.

Na odbornom výcviku si žiaci osvojujú potrebné vedomosti, zručnosti a návyky, rozvíjajú svoje schopnosti na konkrétne vykonanej práci. Systematická a cieľavedome riadená výchovno-vzdelávacia činnosť na všetkých úsekoch výchovy, t.j. na úseku teoretického vyučovania, v odbornom výcviku a na úseku výchovy mimo vyučovania prispieva významnou mierou k všestrannému rozvoju vedomostí, schopností, zručností a záujmov žiakov.

Tento vnútorný predpis má prispieť k úspešnejšiemu zvládnutiu náročných úloh kladených na majstrov odbornej výchovy pri príprave žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a k lepšej orientácii majstrov odbornej výchovy pri organizovaní odborného výcviku.

1 ODBORNÝ VÝCVIK AKO VYUČOVACÍ PREDMET – CIELE A ÚLOHY

Postavenie odborného výcviku v sústave vyučovacích predmetov v odborných učilištiach je dané tým, že odborný výcvik je základným vyučovacím predmetom. Je zameraný na osvojenie si odborných vedomostí, praktických pracovných zručností a návykov potrebných pri výkone povolania, pre ktoré sa žiak pripravuje. Uskutočňuje sa v súlade so štátnym vzdelávacím programom, školským vzdelávacím programom, najmä produktívnou prácou spočívajúcou vo vyhotovovaní výrobkov, výkone služieb alebo vykonávaní prác, ktoré majú materiálnu hodnotu. Odborný výcvik je dôležitou súčasťou odbornej prípravy žiakov. Jeho ciele môžeme vyjadriť nasledovne: „Cieľom odborného výcviku je výchova všestranne harmonicky rozvinutej osobnosti so špeciálnym zameraním na vytváranie takých špecifických schopností, ktoré v súlade s charakterom príslušného učebného odboru vytvárajú nutné predpoklady pre úspešné zaradenie absolventa do praxe.”

Z uvedeného vymedzenia cieľov vyplýva, že vo vyučovacom procese v odbornom výcviku sa formujú tak morálno-vôľové vlastnosti, ako aj intelektuálne spôsobilosti a praktické pracovné zručnosti a návyky.

1.1 Charakteristika vyučovacieho predmetu odborný výcvik

Vyučovací predmet odborný výcvik zodpovedá svojim charakterom hlavným rysom budúcej pracovnej činnosti odborníka. Žiaci si v ňom na základe produktívnej práce pod vedením majstrov odbornej výchovy osvojujú základné pracovné zručnosti a návyky a typické práce učebného odboru, pre ktorý sa pripravujú.

Odborný výcvik v súčasnom období prudkého prenikania vedy a techniky do výroby nemá len charakter nácviku manuálnych pracovných činností, ale je predmetom, v ktorom žiaci využívajú osvojené si teoretické poznatky na úspešné riešenie pracovných úloh. Úzke organické spojenie teoretických poznatkov o technike, technológiách, materiálov a organizácii práce vo výrobe s praktickou činnosťou žiakov je charakteristickým rysom vyučovacieho predmetu odborný výcvik. Z procesného hľadiska špecifickým znakom odborného výcviku je skutočnosť, že praktická pracovná činnosť žiakov, aj keď sa pri nej vytvárajú isté materiálne hodnoty, nie je cieľom, ale prostriedkom poznávacieho procesu žiakov. Vyučovací predmet odborný výcvik môžeme v užšom zmysle slova charakterizovať ako pedagogicky správne organizovaný a vedecky podložený systém úloh, ktoré rieši

majster odbornej výchovy a žiaci, zaručujúci správne utváranie základov odborného majstrovstva budúcich odborníkov.

Základmi odborného majstrovstva rozumieme súhrn senzorických, pohybových a intelektuálnych zložiek činnosti a určitých vlastností osobnosti, charakterizujúcich kvalifikovaného pracovníka a nutných k tomu, aby tento pracovník mohol úspešne plánovať, uskutočňovať a regulovať pracovný proces a po vyučení si zvyšovať svoju kvalifikáciu.

1.2 Špecifické znaky odborného výcviku

Každý vyučovací predmet daný učebným plánom má svoje špecifické zvláštnosti vyplývajúce hlavne z jeho obsahu, cieľov a úloh a tiež z charakteru vyučovacieho procesu.

Prvou zvláštnosťou je fakt, že odborný výcvik je nielen vyučovací, ale do určitej miery aj pracovný proces. Svoju učebnú činnosť realizujú žiaci v didakticky obsahovo i formálne usporiadanom pracovnom procese vo výrobnom odvetví, ku ktorému patrí zvolený odbor. Aby boli žiaci dobre pripravení pre praktickú činnosť, musí byť správne zvolený obsah odborného výcviku v danom odbore, t.j. musí sa vykonať didaktická analýza výrobného procesu, ktorého sa majú žiaci po vyučení zúčastniť a musí byť určená materiálno-vzdelávacia základňa pre praktickú prípravu.

Druhou zvláštnosťou vyučovania v odbornom výcviku je skutočnosť, že tento prebieha súbežne s teoretickým vyučovaním. V odbornom výcviku dochádza k syntéze všeobecných i odborných teoretických poznatkov žiakov a ich praktických pracovných zručností a návykov, k ich aktualizácii pri aplikácii na konkrétne technické objekty, technologické postupy, pracovné procesy a organizačné formy a k ich realizácii pri plnení pracovných úloh vo zvolenom odbore. Pri odbornom výcviku sa táto teoreticko-praktická sústava vedomostí, zručností a návykov spresňuje a zdokonaľuje a súčasne zaručuje, že žiaci uvedomenejšie zvládnu praktické pracovné návyky v oblasti daného odboru. Žiaci môžu uvedomene plniť pod vedením majstra odbornej výchovy svoje úlohy iba vtedy, keď čo najlepšie využívajú osvojené si teoretické poznatky.

Tretou zvláštnosťou, ktorou sa odborný výcvik zásadne odlišuje od iných vyučovacích predmetov je skutočnosť, že v odbornom výcviku žiaci nielen získavajú základy odborného majstrovstva, ale že sa v procese ich získavania zúčastňujú **produktívnej práce**, že sú do istej miery tvorcami materiálnych hodnôt.

Preto je majster odbornej výchovy organizátorom ako výcvikového (vyučovacieho), tak aj výrobného procesu, ktoré sú vo vzájomnej jednote a spojitosti. Úlohy, ktoré rieši

majster odbornej výchovy spolu so žiakmi v odbornom výcviku, nemajú za cieľ iba osvojenie si zručností a návykov a dobré zvládnutie typických prác daného odboru žiakmi, ale tiež prispievajú k skvalitneniu týchto prác a k postupnému zvyšovaniu produktivity práce žiakov.

Z toho, čo už bolo napísané, môžeme zhrnúť, že charakteristické zvláštnosti vyučovacieho predmetu odborný výcvik sú nasledovné:

- obsah odborného výcviku musí zodpovedať technickým a technologickým princípom odboru, pre ktorý sa žiaci pripravujú,
- v odbornom výcviku dochádza k integrácii teoretických poznatkov a pracovných zručností a návykov pri tvorivom riešení výrobných úloh. Majster odbornej výchovy musí organizovať vyučovací proces tak, aby výsledkom vzájomného pôsobenia bola vyššia kvalita poznatkov a zručnosti žiakov v oboch oblastiach,
- odborný výcvik prebieha v procese produktívnej práce žiakov a žiaci v ňom popri nadobúdaní vedomostí, zručností a návykov vytvárajú aj určité materiálne hodnoty,
- odborný výcvik prebieha v prostredí, ktoré má všetky podstatné znaky reálneho prostredia vo výrobe, službách, alebo priamo v takomto reálnom prostredí,
- odborný výcvik prebieha v odlišných organizačných formách vyučovania, ako je to v teoretických predmetoch,
- v odbornom výcviku je kontakt majstra odbornej výchovy so žiakmi bezprostrednejší a dlhšie trvajúci, čo vytvára priaznivé podmienky nielen pre poznávací proces žiakov, ale aj pre ich výchovu v užšom zmysle slova.

Odborný výcvik musí byť cieľavedome zameraný na výchovu žiakov. Má byť realizovaný na konkrétnych úlohách daného odvetvia výroby. Organizácia a metódy odborného výcviku musia viesť k aktívnemu rozvíjaniu tvorivých schopností žiakov. Plnenie týchto úloh je podmienené rešpektovaním nasledovných požiadaviek:

- dôsledne dodržiavať školský vzdelávací program vyučovacieho predmetu,
- produktívnou prácou umožniť žiakovi osvojiť si štandardné práce učebného odboru, ktoré sú nevyhnutné pre výkon svojho budúceho povolania,
- koordináciou práce majstrov odbornej výchovy s prácou ostatných pedagógov, najmä však učiteľov odborných predmetov, umožniť žiakovi samostatne a tvorivo využívať teoretické vedomosti pri riešení praktických úloh v odbornom výcviku.

2 ZÁKLADNÉ PRACOVNÉ OPERÁCIE

V úvode tejto časti si veľmi stručne vymedzíme pojmy *pracovná zručnosť* a *pracovný návyk*. Sú to pojmy patriace do oblasti pedagogickej psychológie, ale považujeme ich za základné aj pre didaktiku odborného výcviku.

➤ **Pracovná zručnosť** je nadobudnutá pohotovosť človeka uvedomene a úspešne riešiť (vykonávať) isté pracovné úlohy teoretického i praktického charakteru aj v meniacich sa pracovných podmienkach.

➤ **Pracovný návyk** je zautomatizovaná zložka pracovnej činnosti (pracovných úkonov a pracovných operácií) vytvorená na základe cieľavedomého opakovania.

Vysvetlíme si teraz, čo rozumieme pod pojmom *pracovný úkon* a *pracovná operácia*.

- **Pracovný úkon** je základný prvok pracovnej operácie. Cieľom nácviku pracovných úkonov je vypestovať u žiakov zručnosť vykonávať elementárne, ukončené prvky pracovnej činnosti, ktorá smeruje k riešeniu dielčích pracovných úloh.

Tieto prvky sú však elementárne len z hľadiska technologických požiadaviek. Fyziologická analýza ukazuje, že často ide o zložitú koordinované pohybové akty.

Pre lepšie osvojenie môžu byť pracovné úkony rozdelené na zložky *statické* (postoj, východisková poloha rúk, uchopenie nástroja, atď.) a *dynamické* (rôzne druhy pohybov).

Opis pracovných úkonov vyžaduje, aby sme vyčlenili určité orientačné body, zodpovedajúce ich začiatku alebo koncu. Môže to byť určitá poloha tela a niektorých jeho častí, výmena nástroja a pod.

- **Pracovná operácia** je rad pracovných úkonov spojených jedným cieľom, alebo určitá činnosť zameraná na vykonanie určitej úlohy. Operácia je základným prvkom pri normovaní technologického procesu a pri zostavovaní nomenklatúry prác v odbornom výcviku. Pracovná operácia býva často mylne zamieňaná za výrobnú operáciu, čo nie je správne.

Výrobná operácia je časť technologického procesu, vykonáva sa nepretržite na tom istom pracovisku pri výrobe toho istého výrobku. Na rozdiel od výrobných operácií je pracovná operácia základným prvkom činnosti pracovníka zloženým z jedného, alebo viacerých pracovných úkonov. Pracovná operácia obyčajne slúži na vykonanie časti výrobných operácií. Na vykonanie jednej výrobných operácií je potrebná najmenej jedna pracovná operácia. V odbornom výcviku je pracovná operácia základným prvkom činnosti žiakov, nutným k získaniu stálych návykov a zložitých zručností pri vykonávaní základnej pracovnej činnosti, zameranej na riešenie určitej technologickej úlohy. Jej osvojenie si je

potrebné na to, aby žiaci získali predpoklady pre úspešné riešenie určitých technologických úloh (operácií) typických pre daný odbor.

2.1 Postup pri osvojovaní si pracovných zručností a návykov

V procese formovania pracovných zručností a návykov zohrávajú významnú úlohu tak majster odbornej výchovy, ako aj žiaci. Majster odbornej výchovy je organizátorom vyučovacieho procesu, zabezpečuje dostatok vhodných informácií pre žiakov, riadi a reguluje ich učebnú činnosť, kontroluje jej priebeh, hodnotí výsledky a vykonáva opatrenia na odstránenie nedostatkov. Žiaci sú aktívnym subjektom, na základe uvedomelej psychickej i fyzickej poznávacej činnosti si osvojujú pod vedením majstra odbornej výchovy požadované pracovné zručnosti a návyky.

Pri formovaní pracovných zručností a návykov sa odporúča postupovať podľa nasledovného postupu:

- 1. stanovenie cieľa,**
- 2. stanovenie a odôvodnenie požiadaviek – motivácia,**
- 3. názorná ukážka spojená s opisom, prípadne výkladom,**
- 4. overenie, či žiaci správne pochopili predložené informácie,**
- 5. vykonávanie osvojovaných si činností žiakmi pri neustálej kontrole a odstraňovaní nedostatkov majstrom odbornej výchovy,**
- 6. zhodnotenie procesu učenia, upozornenie na chyby a vyvodenie nových teoretických poznatkov.**

V procese nácviku pracovných zručností a návykov musí majster odbornej výchovy zdokonaľovať u žiakov najmä:

- a) konštruktívne zručnosti a návyky uplatňujúce sa v prvej etape výrobného procesu umožňujúce učiacemu sa predstaviť si výrobok, vyjadriť svoju predstavu slovami, nákresom, zhotovením modelu a pod.,
- b) rozvíjať a upevňovať organizačno-technologické zručnosti a návyky prejavujúce sa v činnosti zameranej na výber pracovných nástrojov, v určení metód a organizácie práce v súlade s cieľom práce,
- c) operačné zručnosti a návyky uplatňujúce sa pri výbere najekonomickejších spôsobov vykonávania určitej činnosti (technologických postupov),

- d) kvalifikačné zručnosti a návyky uplatňujúce sa pri posudzovaní a hodnotení výrobného postupu a výsledkov činnosti človeka, v porovnávaní výrobku s výkresom, modelom a pod.,
- e) koordinačné zručnosti a návyky prejavujúce sa najmä v zdokonaľovaní tempa a postupu svojej pracovnej činnosti a v jej koordinácii s pracovnou činnosťou iných spolupracovníkov.

2.2 Etapy osvojovania si pracovných zručností a návykov

Osvojovanie si pracovných zručností a pracovných návykov prebieha v určitých etapách. Ide o nasledovné tri navzájom sa prelínajúce a spolu súvisiace etapy:

1. Teoretické oboznámenie sa s činnosťou (prípravná)

V tejto prípravnej etape žiaci činnosť nevykonávajú. Jej cieľom je, aby žiaci teoreticky zvládli činnosť. Výsledkom je vytvorenie jasných a úplných predstáv o podstate a spôsobe vykonávania činnosti a schopnosť teoreticky odôvodniť osvojovanú činnosť. Majster odbornej výchovy sprostredkováva žiakom informácie teoretického a praktického (obvykle motorického) charakteru. Žiaci vnímajú a spracovávajú predkladané informácie. V závere tejto etapy sa majster odbornej výchovy musí presvedčiť o tom, do akej miery žiaci pochopili učivo a či sú schopní poznatky využiť pre vlastnú činnosť.

2. Pokusy žiakov v činnosti (pokusná)

V tejto etape ide o uplatnenie teoretických poznatkov žiakov pri osvojovaní si pracovných zručností a návykov. Žiaci na základe vytvorených predstáv v spojení s ich myšlienkovým spracovaním vykonávajú prvé pokusy v činnosti. Veľmi dôležitá je tu neustála kontrolná a regulačná činnosť majstra odbornej výchovy. V tejto etape ešte žiaci robia viac nepodstatných chýb, pracujú pomaly, v pracovnej činnosti chýba plynulosť a ľahkosť.

3. Cvičenie a zdokonaľovanie sa v činnosti (zdokonaľovacia)

Úlohou tejto etapy je odstraňovať chyby, nesprávne vykonávané úkony a zautomatizovať pohyb, alebo pohybový akt. Počas cvičenia dochádza v činnosti učiaceho sa k týmto zmenám:

- a) zlepšuje sa kvalita činnosti, najmä sa vylučujú zbytočné a neekonomické pohyby, pohyby sa stávajú automatickými a dochádza k súhre pohybov,

- b) uľahčuje sa vykonávanie činnosti, najmä počiatková únava sa znižuje na minimum, subjekt vynakladá menej svalového napätia a činnosť rytmizuje,
- c) skracuje sa čas potrebný na vykonanie činnosti a zrýchľuje sa tempo, odstraňuje sa neistota,
- d) dochádza aj k zmenám postoja žiakov k pracovnej činnosti, mení sa najmä povaha kontroly (počiatková zraková kontrola najmä pri základných zručnostiach a návykoch sa postupne nahrádza kontrolou kinestetickou), objavuje sa tendencia preniesť pozornosť z činnosti na jej výsledok, učiaci sa subjekt stáva imúnny voči vonkajším rušivým vplyvom, vytvára sa priestor pre uplatnenie prvkov tvorivosti v činnosti žiakov,
- e) mení sa spôsob vykonávania činnosti, učiaci sa subjekt používa najekonomickejšie a objektívne i subjektívne najvhodnejšie postupy,
- f) spresňujú a prehlbujú sa teoretické poznatky, dochádza k využívaniu teoretických poznatkov pri riešení praktických úloh a k ich konkretizácií.

2.3 Obsah odborného výcviku

Obsah odborného výcviku predstavuje podmnožinu obsahu odbornej prípravy v konkrétnom vzdelávacom programe. Musíme ho teda vnímať v súvislosti so všetkými vyučovacími predmetmi, ktoré participujú na výchove a vzdelávaní žiakov. Postavenie odborného výcviku ako prvku systému odbornej prípravy a jeho vzťah k ostatným vyučovacím predmetom môžeme v hlavných rysoch vidieť v učebných plánoch, ktoré spolu s učebnými osnovami predstavujú základné pedagogické dokumenty vzťahujúce sa na obsah vzdelávacieho programu rámcove (učebné plány) a na obsah odborného výcviku konkrétne (učebné osnovy predmetu).

- **Rámcové učebné plány** sú súčasťou štátnych vzdelávacích programov, obsahujú vzdelávacie oblasti a zoznam povinných a voliteľných vyučovacích predmetov s vymedzením najmenšieho počtu vyučovacích hodín v rámci celého vzdelávacieho programu, alebo jeho ucelenej časti. Rámcové učebné plány určujú taktiež rozsah najväčšieho týždenného počtu vyučovacích hodín v príslušnom ročníku vzdelávacieho programu a počet hodín, ktoré môže škola použiť na svoje vlastné zameranie v rámci tvorby školského vzdelávacieho programu. Rámcové učebné plány sú záväzné pre vypracovanie učebných plánov príslušných školských vzdelávacích programov.

- **Tematické výchovno-vzdelávacie plány** sú súčasťou školských vzdelávacích programov a rozpracúvajú rámcové učebné plány štátneho vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov s určením celkového týždenného počtu vyučovacích hodín pre príslušný ročník školského vzdelávacieho programu.
- **Učebné osnovy** sú súčasťou školských vzdelávacích programov. Vymedzujú výchovnovzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebného plánu. Rozsah úprav učebných plánov a vypracovanie učebných osnov musí byť v súlade s príslušným vzdelávacím štandardom.

3 DIDAKTICKÉ ZÁSADY V ODBORNOM VÝCVIKU

Východiskové tézy, ktoré určujú priebeh vyučovania a učenia v súlade s cieľmi výchovy a zákonitosťami vyučovacieho procesu dotýkajúce sa práce učiteľa i žiakov, sú didaktické zásady.

- **Zásada uvedomenosti a aktivity**

V odbornom výcviku je dôležité organizovať poznávací proces žiakov tak, aby si aj manuálne zručnosti a návyky osvojovali na základe pochopenia podstaty pracovnej činnosti. Poznatky žiakov musia vytvárať ucelené sústavy a nie izolované prvky. Len tak poslúžia ako základ pre úspešné riešenie rôznych výrobných úloh v neustále sa meniacich podmienkach modernej výroby. Neoddeliteľným znakom uvedomeného osvojovania si zručností a návykov je aktivita učiaceho sa subjektu.

- **Zásada primeranosti**

Uplatnenie tejto vyučovacej zásady je primárne podmienené správnym výberom učiva a jeho usporiadaním v učebných osnovách. To však neznamená, že vyberáme učivo, ktoré žiaci bez problémov zvládnu. Naopak, pre osvojenie si poznatkov, zručností a návykov musia žiaci vynaložiť úsilie primerané stupňu ich duševného a telesného vývinu. Od majstra odbornej výchovy si to vyžaduje poznať schopnosti každého žiaka a tieto na základe individuálneho prístupu cieľavedome rozvíjať.

Majster odbornej výchovy uplatňuje zásadu primeranosti pri výbere obsahu učiva a tomu zodpovedajúcich metód a prostriedkov jeho sprostredkovania. Veľmi dôležitý je výber vhodných produktívnych prác žiakov a správna organizácia i metodika samostatnej učebnej

činnosti v procese výroby. Porušenie tejto zásady má v odbornom výcviku za následok nedostatočné osvojenie si zručností a návykov, stratu záujmu o učenie, zvýšenie nebezpečenstva úrazu.

- **Zásada systematickosti**

Podobne ako zásada primeranosti, aj zásada systematickosti je rešpektovaná už pri zostavovaní učiva do premysleného systému v učebných osnovách.

Majster odbornej výchovy musí organizovať a riadiť vyučovací proces tak, aby si žiaci osvojovali najskôr jednoduché základné pracovné zručnosti a návyky. Pritom neustále dbá o využívanie teoretických poznatkov žiakov pri osvojovaní si praktickej výrobnéj činnosti. Tým sa vytvára ucelený dynamický systém teoretických a praktických poznatkov, ktorý sú žiaci schopní využívať pri osvojovaní si ďalšieho učiva a hlavne pri riešení nových pracovných úloh. Až po dôkladnom osvojení základných zručností a návykov pristupujeme k osvojovaniu nových, prípadne zložitejších. Dôkladné zvládnutie učiva je nevyhnutným predpokladom úspešného osvojenia si ďalšieho.

V odbornom výcviku je často problémom dosiahnuť súlad medzi technologickým postupom výroby a „technologiou učenia“. Preto je v mnohých prípadoch nutné prispôbiť obvyklý technologický postup didaktickým požiadavkám. To sa potom odrazí vo voľbe vhodnej produktívnej práce žiakov.

Zásadu systematickosti musí majster uplatňovať ako vo svojej funkcii organizátora vyučovacieho procesu a zdroja informácií, tak aj v učebnej činnosti žiakov.

- **Zásada názornosti**

Skutočnosť, že vyučovací proces v odbornom výcviku prebieha na základe produktívnej práce žiakov, pričom títo pracujú na reálnych výrobných zariadeniach so skutočným výrobným materiálom, v niektorých prípadoch aj priamo v prevádzke, môže vyvolať zdanie, že názornosť je jeho prirodzeným znakom. To vedie mnohých majstrov odbornej výchovy k tomu, že sa dostatočne nezamýšľajú nad uplatnením zásady názornosti vo vyučovacom procese odborného výcviku.

Samotná možnosť pozorovať objekty a javy reálneho sveta ešte nepredstavuje názornosť v zmysle didaktickej zásady. Tá požaduje, aby sa zmyslové vnímanie subjektu správne odrazilo v jeho vedomí a stalo sa tak jedným zo zdrojov vytvárania predstáv, pojmov, súdov, úsudkov a zovšeobecnení. Úlohou majstra odbornej výchovy je organizovať pozorovanie (zmyslové vnímanie) žiakov a spracovávanie názorne prezentovaných

informácií, ako aj spôsob sprostredkovávania týchto informácií žiakom. Úlohou odborného výcviku je osvojenie si výrobných postupov a materiálnych prostriedkov používaných vo výrobe. Majster odbornej výchovy demonštruje žiakom spôsob vykonávania pracovných operácií, používané nástroje, meradlá, stroje a zariadenia, ako aj výrobný materiál. Okrem toho na zvýšenie názornosti môže vo vyučovacom procese použiť rôzne názorné učebné pomôcky v spojení s vhodnou didaktickou technikou (premietanie statického alebo dynamického obrazu, schémy, modely atď.).

- **Zásada trvácnosti**

Jednou z požiadaviek na prácu odborného pracovníka je schopnosť využívať osvojené si poznatky, zručnosti a návyky pri úspešnom riešení výrobných úloh v neustále sa meniacich podmienkach modernej výroby. To je podmienené trvalým osvojením si poznatkov na základe ich hlbokého a dôkladného pochopenia a zaradenia do sústavy teoretických a praktických pracovných zručností a návykov.

Prvou podmienkou je dôkladné prvotné oboznámenie žiakov s učivom a osvojenie si základných zručností a návykov. Na to nadväzuje ich využívanie pri vykonávaní súborných prác, čím sa vytvára priestor pre systematické opakovanie a upevňovanie pri riešení zložitejších pracovných úloh. Vrcholnou etapou je uplatňovanie osvojených si zručností a návykov priamo vo výrobnom procese.

4 VYUČOVACIE METÓDY V ODBORNOM VÝCVIKU

Vyučovacia metóda je spôsob pedagogickej práce učiteľa (majstra odbornej výchovy) a jemu zverených žiakov, ktorý v súlade so zákonitosťami vyučovacieho procesu s požiadavkami didaktických zásad, cieľavedome smeruje k splneniu výchovno-vzdelávacích cieľov odborného výcviku. To znamená k tomu, aby si žiaci dobre osvojili vedomosti, zručnosti a návyky a aby sa rozvíjalo ich technické myslenie.

Rôzne vyučovacie metódy, ktoré majster odbornej výchovy vo vyučovacom procese používa, nevystupujú nikdy izolovane, ale vo vzájomnej súčinnosti s inými vyučovacími metódami a metodickými postupmi. Pod pojmom metodický postup budeme rozumieť rôzne varianty používané pri realizácii určitej vyučovacej metódy. Výber najvhodnejších vyučovacích metód je veľmi dôležitou úlohou v pedagogickej práci majstra odbornej výchovy.

- **Slovné metódy:**

Vysvetľovanie (výklad) sa uplatňuje pri objasňovaní podstaty pracovných úkonov, operácií, postupov, pri dopĺňaní, alebo upresňovaní teoretických poznatkov žiakov. Ide v podstate o sprostredkovanie nových informácií.

Opis sa obvykle viaže na určitú činnosť, alebo predmet. Býva neoddeliteľnou súčasťou predvádzania.

Rozhovor používame ako vyučovaciu metódu vtedy, keď predpokladáme, vzhľadom na charakter problematiky, že žiaci môžu na základe svojich teoretických poznatkov a životných skúseností v spolupráci s majstrom objasniť študované otázky. Rozhovor je tiež vhodný pri zisťovaní úrovne poznatkov žiakov, napr. pred úvodnou inštruktážou a pod.

Práca s odbornou literatúrou. Sem zaraďujeme prácu s učebnicami a inou odbornou literatúrou. Z hľadiska odborného výcviku je veľmi dôležité, aby sa žiaci naučili pracovať s výrobnou dokumentáciou (technologické postupy, technické výkresy, dielenské tabuľky, normy atď.).

- **Názorné metódy:**

Predvádzanie - inštruktáž. Úspešná učebná činnosť žiakov závisí do značnej miery na vytvorení presného obrazu pracovných úkonov. K tomu slúži predvádzanie pracovných činností a druhov prác, predvádzanie nástrojov, strojov a zariadení, materiálov používaných pri výrobe. Demonštrujeme skutočné predmety, alebo názorné učebné pomôcky (diafilmy, filmy, modely a pod.). Mimoriadny význam má ukážka pracovných činností vykonaná majstrom odbornej výchovy.

Pozorovanie. Pre vytvorenie jasných predstáv o pracovných úkonoch je zvlášť dôležité, aby žiaci cieľavedome sledovali činnosť majstra odbornej výchovy, keď im predvádza pracovný postoj, držanie nástroja, jednotlivé úkony, operácie, druhy prác, kontrolu výrobného postupu a pod. Majster odbornej výchovy musí organizovať a riadiť pozorovanie žiakov. Z psychologického hľadiska tu musí ísť o zámerné pozorovanie.

Simulačné. Simulačné metódy odborného výcviku sú také spôsoby a postupy výučby žiakov, pri ktorých sú zmenené niektoré z reálnych technických, technologických, fyzikálnych, chemických alebo biologických podmienok výkonu pracovnej činnosti.

- **Praktické metódy:**

Cvičenie. Ide tu o nácvik jednotlivých prvkov úkonov, spájanie úkonov do operácií a nácvik typických druhov prác, plnenie učebných a výrobných prác.

Inscenačné. Inscenačné metódy odborného výcviku sú také spôsoby a postupy výučby žiakov, pri ktorých sú zmenené reálne sociálno-psychologické podmienky správania a konania pri výkone pracovnej činnosti.

Produktívna práca. V jej procese si žiaci osvojujú schopnosť využívať nadobudnuté poznatky, praktické pracovné zručnosti a návyky pri riešení konkrétnych výrobných úloh. Dôraz kladieme na samostatnosť a tvorivosť žiakov a na zdokonaľovanie pracovného majstrovstva často už v bežných prevádzkových podmienkach.

5 ORGANIZAČNÉ FORMY VYUČOVANIA V ODBORNOM VÝCVIKU

Pri organizovaní vyučovacieho procesu v odbornom výcviku môžu byť rôzne alternatívy vzájomných vzťahov medzi vyučujúcim (majstrom odbornej výchovy) a žiakmi a tiež medzi žiakmi navzájom. Sú závislé predovšetkým od cieľa a obsahu odborného výcviku, od charakteru učebného odboru, od obdobia odborného výcviku, ale aj od existujúcich podmienok výučby.

Na základe výsledkov pedagogickej teórie a praxe vo vyučovaní odborného výcviku sa ustálili dve základné formy odborného výcviku:

- **skupinová forma odborného výcviku,**
- **individuálna forma odborného výcviku.**

1. Skupinový výcvik

Skupinová forma odborného výcviku sa vyznačuje tým, že učebná skupina sa zúčastňuje na vyučovacom procese pod bezprostredným vedením majstra odbornej výchovy. Majster odbornej výchovy tu plánuje, organizuje, kontroluje, riadi a reguluje poznávací proces žiakov. Obvykle sa táto forma odborného výcviku používa v učňovských dielnach, laboratóriách alebo v podobných učňovských zariadeniach. V závislosti od cieľa a obsahu učiva, charakteru učebného odboru a od podmienok výučby, vyskytuje sa skupinová forma odborného výcviku v dvoch variantoch:

- **Frontálny výcvik** - celá učebná skupina sa zúčastňuje práce na rovnakej výcvikovej úlohe. V tomto prípade môže majster odbornej výchovy jednoduchšie a lepšie viesť a kontrolovať zverených žiakov.

- **Výcvik v družstvách** - žiaci učebnej skupiny sú rozdelení do niekoľkých pracovných družstiev, ktoré pracujú na rôznych výcvikových úlohách. Príprava vyučovacieho procesu, ako aj sledovanie žiakov je v tomto prípade obťažnejšia pre majstra odbornej výchovy vzhľadom na rôznorodosť povahy práce v učebnej skupine.

Splnenie týchto predpokladov vytvára podmienky pre využitie výhod skupinovej formy odborného výcviku. Ide najmä o tieto pozitívne stránky:

- je dodržaná zásada jednotného výchovného pôsobenia, zásada vedenia žiakov k tímovej spolupráci,
- sú vytvorené vhodné podmienky pre využitie účinných pedagogických postupov, moderných vyučovacích prostriedkov, pokrokových technologických postupov, nových výrobných zariadení a materiálov, ktoré môžu byť sústredené v učňovských dielňach spĺňajúcich nielen technicko-technologické požiadavky, ale aj požiadavky pedagogicko-psychologické,
- je možné lepšie zosúladiť vyučovanie v odbornom výcviku s vyučovaním v odborných predmetoch,
- je zaručené správne vedenie všetkých žiakov v učebnej skupine kvalifikovaným, odborne aj pedagogicky pripraveným majstrom odbornej výchovy,
- v priebehu odborného výcviku sa dá rozvíjať súťaženie žiakov a žiaci môžu porovnávať svoje pracovné výsledky navzájom.

2. Individuálny výcvik

Individuálna forma odborného výcviku je najstaršou formou prípravy budúcich odborníkov. Jej podstata spočíva v tom, že každý žiak je pridelený ku kvalifikovanému pracovníkovi - inštruktorovi. Inštruktori sú poverení pracovníci majúci požadované odborné, charakterové vlastnosti, ktorí sa samostatne starajú o praktickú prípravu žiakov. Dôležitý je výber inštruktorov, aby títo splnili úlohy vyplývajúce zo zodpovednosti za dobrú odbornú, ale aj morálnu výchovu žiakov.

Individuálnu formu odborného výcviku využívame hlavne, ak sa príprava odborníkov realizuje za nasledovných podmienok:

- nie je dostatočný počet žiakov pripravujúcich sa pre daný učebný odbor,
- špecifický charakter odborného výcviku v príslušnom učebnom odbore nedovoľuje, či už z technických, alebo bezpečnostných dôvodov využitie skupinovej formy odborného výcviku,

- nie sú vytvorené materiálne a technické podmienky pre skupinovú formu odborného výcviku,
- uplatnenie individuálnej formy odborného výcviku je podmienené charakterom didaktickej situácie.

Individuálna forma odborného výcviku je podstatne jednoduchšia ako skupinová forma, nácvik je bezprostredne zviazaný s výrobou alebo prevádzkou. Nevyžaduje si špeciálne učebné dielne, čím je aj finančne menej náročný. V individuálnej forme odborného výcviku sú však ešte mnohé otázky, ktoré si vyžadujú riešenie. Ide najmä o organizáciu individuálneho odborného výcviku, striedanie žiakov na pracovisku, výber kvalifikovaných inštruktorov a ich školenie.

Pre dobré organizačné zabezpečenie odborného výcviku je potrebné, aby činnosť inštruktorov bola systematicky a cieľavedome riadená povereným pracovníkom zodpovedným za individuálnu formu odborného výcviku. Individuálna forma odborného výcviku sa uplatňuje v období prevádzkového výcviku žiakov na záver učebnej doby.

5.1 Typy vyučovacích dní

Vo vyučovacom procese v odbornom výcviku sa stretávame s tromi hlavnými typmi vyučovacích dní, ktoré sa svojou štruktúrou viac, či menej odlišujú, v závislosti od ich didaktickej funkcie. Ide o nasledovné typy:

1. **základný (kombinovaný) typ vyučovacieho dňa,**
2. **inštruktážny typ vyučovacieho dňa,**
3. **nácvikový typ vyučovacieho dňa,**
4. **súborná práca – kontrolná práca,**
5. **produktívna práca na prevádzke.**

Najfrekventovanejším typom vyučovacieho dňa, z ktorého sú odvodené aj ďalšie dva typy, je **základný typ vyučovacieho dňa**. Jeho štruktúra zodpovedá skutočnosti, že v priebehu tohto vyučovacieho dňa sa realizujú všetky uvedené didaktické funkcie.

5.2 Štruktúra a fázy vyučovacieho dňa

Štruktúra každého vyučovacieho dňa je rozdelená do troch častí:

- úvodná,
- pracovná,
- záverečná.

Členenie vyučovacieho dňa:

- **Organizácia vyučovacieho dňa:** v tejto časti vyučovacieho dňa sa realizujú najmä *vonkajšie podmienky vyučovacieho procesu* (organizácia učebnej skupiny, kontrola prítomnosti a materiálno-technické zabezpečenie vyučovacieho procesu, upravenosť žiakov a vykonanie úvodných administratívnych prác). Trvá asi 5 - 15 minút.
- **Príprava žiakov na aktívne osvojovanie učiva:** v tejto etape sa realizuje didaktická funkcia *príprava žiakov na prácu s novým učivom* a didaktická funkcia *didaktická orientácia na cieľ*. Majster odbornej výchovy tu získava informácie o predchádzajúcej pripravenosti žiakov na osvojovanie si nového učiva, oboznamuje ich s cieľom vyučovacieho dňa a motivuje ich pre aktívne úsilie splniť stanovený výchovno-vzdelávací cieľ. Oboznámi žiakov s BOZ a PO.
- **Oboznamovanie žiakov s novým učivom:** v tejto etape sa realizuje didaktická funkcia *oboznamovanie žiakov s novým učivom*. V odbornom výcviku ide väčšinou o teoretické vedomosti aj o praktické pracovné zručnosti a návyky. V tejto etape sa musí dosiahnuť u žiakov vytvorenie systému pojmov príslušných k danej téme, vytvorenie jasných a úplných predstáv o charaktere manuálnych, výrobných činností, ktoré si žiaci majú osvojovať. Ťažisko pedagogickej práce majstra odbornej výchovy tu spočíva v optimálnom sprostredkovaní informácií žiakom /úvodná inštruktáž/. V základnom type vyučovacieho dňa by čas trvania druhej a tretej etapy nemal presahovať 60 - 90 minút. Záleží to na rozsahu a najmä zložitosti nových informácií.
- **Osvojovanie a upevňovanie učiva:** v tejto etape sa realizuje didaktická funkcia *počiatočné osvojovanie učiva* a didaktická funkcia *práca s prebraným učivom a získanými skúsenosťami - upevňovanie a prehĺbovanie učiva*. Osvojovanie a upevňovanie učiva prebieha v procese cvičnej alebo produktívnej práce žiakov. Úlohou majstra odbornej výchovy je organizovať, riadiť, kontrolovať a regulovať učebnú činnosť žiakov. Dôležitým predpokladom úspešného osvojovania učiva je premyslená voľba učebných úloh a pracovných námetov pre žiakov. Pri osvojovaní a upevňovaní učiva sa najvýraznejšie uplatňujú praktické metódy - cvičenie a produktívna práca žiakov.

Mimoriadny význam má kontrolná a regulačná činnosť majstra odbornej výchovy v procese počiatočného osvojovania učiva. Musí dbať na to, aby si žiaci osvojovali správne pracovné zručnosti a návyky a aby zavčas postrehol prípadné chyby a pomáhal žiakom pri ich odstraňovaní. To si vyžaduje individuálny prístup k jednotlivým žiakom. V prípade potreby zaraďuje priebežnú individuálnu alebo skupinovú inštruktáž.

V etape osvojovania a upevňovania učiva spočíva ťažisko vyučovacieho procesu v učebnom dni základného typu. Z časového hľadiska predstavuje táto etapa najrozsiahlejšiu časť vyučovacieho dňa.

- **Kontrola a hodnotenie:** didaktická funkcia *kontrola a hodnotenie* prebieha v celom vyučovacom dni. Priebežná kontrola a hodnotenie je základným predpokladom riadiacej práce majstra odbornej výchovy. Ak hovoríme o kontrole a hodnotení v závere učebného dňa, máme na mysli záverečné hodnotenie, ktoré má majstrovi odbornej výchovy, ale aj žiakom ukázať, do akej miery boli splnené ciele a úlohy vyučovacieho dňa. Hodnotenie tu neplní len funkciu diagnostickú, ale aj funkciu stimulačnú a aktivizujúcu a funkciu výchovnú. Výsledky hodnotenia sú potom podkladom pre ďalšiu pedagogickú prácu majstra odbornej výchovy so žiakmi.

- **Záver vyučovacieho dňa:** v závere vyučovacieho dňa organizujeme upratovanie pracoviska, ošetrovanie nástrojov, strojov a zariadenia pracoviska. Majster odbornej výchovy zhodnotí priebeh vyučovacieho dňa, oboznámi žiakov s úlohami nasledujúceho vyučovacieho dňa, poprípade zadá domácu úlohu žiakom.

Vo vyučovacom procese v odbornom výcviku sa často stretávame s vyučovacími dňami, kde je hlavnou didaktickou funkciou osvojovanie, upevňovanie a prehĺbovanie učiva. V takomto učebnom dni si žiaci osvojujú nové učivo, alebo využívajú už osvojené poznatky, zručnosti a návyky pri samostatnom tvorivom riešení zadaných pracovných úloh. V tomto prípade ide o *nácvikový typ vyučovacieho dňa*.

Nácvikový typ vyučovacieho dňa má nasledovnú štruktúru:

1. organizácia vyučovacieho dňa,
2. príprava žiakov na aktívne osvojovanie učiva,
3. osvojovanie a upevňovanie učiva,
4. kontrola a hodnotenie,
5. záver vyučovacieho dňa.

Ťažisko vyučovacieho procesu spočíva v pracovnej činnosti žiakov, prostredníctvom ktorej si žiaci osvojujú, upevňujú a prehĺbujú svoje vedomosti, zručnosti a pracovné návyky a nadobúdajú základné pracovné skúsenosti typické pre daný učebný odbor. Hlavnou úlohou majstra odbornej výchovy je tu organizovať, riadiť a regulovať poznávací proces žiakov.

Náplň činnosti majstra odbornej výchovy a žiakov v jednotlivých etapách vyučovacieho dňa je analogická, ako pri vyučovacom dni základného typu. Špeciálnou

modifikáciou vyučovacieho dňa tohto typu je vyučovací deň zameraný na súborné práce, prípadne na kontrolné práce.

Inštruktážny typ vyučovacieho dňa sa využíva v prípadoch, ak si nové informácie svojim obsahom a náročnosťou vyžadujú, aby sme im venovali čas stanovený na celý učebný deň. Ťažisko takéhoto typu učebného dňa je v oboznamovaní žiakov s novým učivom.

Úlohou majstra odbornej výchovy je nielen sprostredkovať žiakom potrebné informácie, ale pri dodržaní všetkých didaktických zásad dosiahnuť, aby žiaci informácie správne spracovali a na ich základe si vytvorili jasné a úplné predstavy o činnosti, ktorú si majú osvojiť a aby si tieto informácie zapamätali.

Inštruktážny typ vyučovacieho dňa sa v odbornom výcviku vyskytuje pomerne zriedkavo. Má nasledovnú štruktúru:

1. organizácia vyučovacieho dňa;
2. príprava žiakov na aktívne osvojovanie učiva;
3. oboznamovanie žiakov s novým učivom;
4. kontrola a hodnotenie;
5. záver vyučovacieho dňa.

Mgr. Michal Rusko
riaditeľ

6.1 Metodická schéma zákl. nácvikového dňa – začiatok témy

ÚVODNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

1. otvorenie

- nástup na pracovisko, dielňu
- kontrola upravenosti žiakov
- evidencia dochádzky
- kontrola DÚ
- BOZ, zápis do denníka

2. inštruktáž

- oznámenie témy, motivácia
- overenie vedomosti z učiva
- aplikácia teort. ved. na tému
- predvedenie prac. operácie
- BOZ, zápis do denníka
- overenia pochopenia inštruktáže
- zadanie pracovných úloh, rozdelenie na pracoviská

PRACOVNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

3. nácvik prac. zručností

- priebežná kontrola
- priebežná inštruktáž
- priebežné hodnotenie
- organizácia prestávok

- kvalita
- zručnosť
- BOZ

ZÁVEREČNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

4. hodnotenie

- zhodnotenie výrobkov
- zhodnotenie vyuč. dňa
- zhodnotenie dodržiavania BOZ
- opakovanie dôležitých zásad prac. zručností

5. záver

- upratovanie pracoviska, čistenie strojov
- odchod do šatne, osobná hygiena
- nástup osobné vyhodnotenie vyučovacieho dňa

6.2 Metodická schéma základného nácviku – pokračovanie témy

ÚVODNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

1. otvorenie dňa

- nástup na pracovisko, dielňu
- kontrola upravenosti žiakov
- evidencia dochádzky
- hodnotenie DÚ
- BOZ, zápis do denníka

2. inštruktáž

- motivácia
- overenie vedomostí a zručností získaných v predchádzajúcich vyuč. dňoch
- vysvetlenie nepochopených častí učiva
- inštruktáž
- overenie pochopenia inštruktáže
- zadanie pracovných úloh, rozdelenie na pracoviská

PRACOVNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

3. nácvik prac. zručností

- priebežná kontrola
- priebežná inštruktáž
- priebežné hodnotenie
- organizácia prestávok

- kvalita
- zručnosť
- BOZ

ZÁVEREČNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

4. hodnotenie

- kontrola odovzdaných prác
- zhodnotenie vyuč. dňa - výsledkov
- zhodnotenie dodržiavania BOZ, disciplíny
- opakovanie dôležitých zásad prac. zručností

5. záver

- upratovanie pracoviska, čistenie strojov
- odchod do šatne, osobná hygiena
- nástup osobného vyhodnotenia vyučovacieho dňa

6.3 Metodická schéma zákl. nácvikového dňa – pri ukončení témy

ÚVODNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

1. otvorenie dňa

- nástup na pracovisko, dielňu
- kontrola upravenosti žiakov
- evidencia dochádzky
- kontrola DÚ
- BOZ, zápis do denníka

2. inštruktáž

- motivácia
- overenie vedomostí a zručností získaných v predchádzajúcich vyuč. dňoch
- vysvetlenie nepochopených častí učiva
- inštruktáž
- overenie pochopenia inštruktáže
- zadanie pracovných úloh, rozdelenie na pracoviská

PRACOVNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

3. nácvik prac. zručností

- priebežná kontrola
- priebežná inštruktáž
- priebežné hodnotenie
- organizácia prestávok

- kvalita
- zručnosť
- BOZ

ZÁVEREČNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

4. hodnotenie

- zhodnotenie a rozbor celej témy
- klasifikácia žiaka za celú tému učiva

5. záver

- upratovanie pracoviska, čistenie strojov
- odchod do šatne, osobná hygiena
- nástup osobného vyhodnotenia celej témy
- agenda majstra odbornej výchovy

6.4 Súborná práca – kontrolná praktická činnosť

ÚVODNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

1. otvorenie dňa

- nástup na pracovisko, dielňu
- kontrola upravenosti žiakov
- evidencia dochádzky
- BOZ, zápis do denníka

2. inštrukcia

- oboznámenie žiakov s prac. úlohou
- rozdanie technickej dokumentácie
- podľa povahy ukážka vzorového výrobku
- BOZ
- otázky žiakov – vysvetlenia MOV
- informácia o časovom limite na zhotovenie výrobku
- informácia o požadovanej kvalite

PRACOVNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

3. pracovná zručnosť

- priebežná kontrola
- organizácia prestávok
- priebežná kontrola kvality

- kvalita
- zručnosť
- BOZ

ZÁVEREČNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

4. hodnotenie

- zhodnotenie kvality výrobku
- dodržanie technologického postupu
- splnenie úlohy – časová norma
- dodržiavanie BOZ a disciplíny

5. záver

- upratovanie pracoviska, čistenie strojov
- odchod do šatne, osobná hygiena
- nástup osobné vyhodnotenie celej témy
- agenda majstra odbornej výchovy

6.5 Produktívna práca na prevádzkových pracoviskách

ÚVODNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

1. otvorenie dňa

- nástup na pracovisko
- kontrola upravenosti žiakov
- evidencia dochádzky
- BOZ, zápis do denníka

2. inštrukcia

- oboznámenie žiakov s prac. úlohou
- vysvetlenie a predvedenie pracovnej činnosti
- poučenie s BOZ
- otázky žiakov – vysvetlenia MOV
- zaradenie žiakov na pracovisku

3. zadanie

- pridelenie konkrétnej práce každému žiakovi

PRACOVNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

4. produktívna práca

- samostatná prac. činnosť žiaka
- spol. pracovná činnosť žiaka s MOV
- priebežná kontrola kvality práce
- priebežné hodnotenie činnosti žiaka

ZÁVEREČNÁ ČASŤ VYUČOVACIEHO DŇA

5. hodnotenie

- zhodnotenie kvality samostatnej práce žiaka
- dodržanie technologického postupu
- splnenie pracovnej úlohy – časová norma
- dodržiavanie BOZ a disciplíny na pracovisku

5. záver

- upratovanie pracoviska, čistenie strojov, náradia
- odchod do šatne, osobná hygiena
- nástup osobné vyhodnotenie vyučovacieho dňa
- agenda majstra odbornej výchovy